

Předčasné úmrtí kvůli kouření? Nejvyšší pravděpodobnost je v Ústeckém kraji

30. 5. 2022, KLECANY – *Kde v Česku je nejvyšší pravděpodobnost úmrtí na nemoci spojené s kouřením? A do jakých lokalit nejefektivněji směřovat preventivní programy? Vědci z Národního ústavu duševního zdraví publikovali ojedinělou studii, která právě na tyto otázky odpovídá ve velmi detailním měřítku – a to až na úroveň jednotlivých obcí. Detailní zmapování situace je běžné v anglosaském světě, ve Střední Evropě však takto podrobná analýza dosud scházela. Studie byla publikována v odborném časopise *Spatial and Spatio-temporal Epidemiology*.*

Vědecké práce dokládají, že podíl kouření na roční úmrtnosti v Česku činí 17 procent. V reálných číslech umírá v České republice ročně 17 až 19 tisíc lidí na nemoci z kouření. „Kouření je rizikovým faktorem pro nemoci srdce a cév a nemoci dýchacího aparátu a je také prokazatelně spojeno s více než dvaceti typy nádorových onemocnění. V případě rakoviny plic se soudí, že kouření odpovídá za více než 90 procent těchto onemocnění. I přes to, že počet kuřáků v Česku pozvolna klesá, představuje úmrtnost v souvislosti s kouřením vážný problém. Výsledky studie jsou proto mimořádně přínosné z hlediska veřejného zdraví, neboť určují místa a sociální skupiny, na které se programy na odvykání kouření musí zaměřit,“ vysvětluje PhDr. Ladislav Csémy, odborník na závislosti z Národního ústavu duševního zdraví.

Vliv má zejména nezaměstnanost a vzdělání

V nové studii vědci analyzovali data za období let 2011 až 2015, „Zjistili jsme, že jak u mužů, tak u žen existují významné rozdíly v riziku předčasného úmrtí na nemoci spojené s kouřením v závislosti na místě, kde žijí. Nejhorší situace je v severozápadních částech republiky, a to především v Ústeckém kraji, kde je toto riziko až 1,5krát vyšší než je celonárodní průměr,“ popisuje RNDr. Ladislav Kázmér, Ph.D. z Národního ústavu duševního zdraví. Naopak směrem na jihovýchod toto riziko postupně klesá. Významný vliv přitom sehrává tzv. místní sociální deprivace, tedy to, jak vysoká je v dané obci nezaměstnanost a jaká je struktura jejích obyvatel z hlediska vzdělání. Čím nižší úroveň vzdělání a čím vyšší míra nezaměstnanosti na daném území, tím vyšší riziko předčasného úmrtí na nemoci spojené s kouřením.

Úmrtnost mezi muži byla přibližně dvojnásobná oproti ženám. Nicméně, socio-geografické faktory podle naší studie mají na obě pohlaví přibližně srovnatelný vliv – tedy především ve smyslu výrazně vyšší úmrtnosti v severozápadních regionech, což bylo charakteristické jak pro muže, tak pro ženy. U nich však lze přece jenom sledovat několik specifik. Tím hlavním je skutečnost, že pro ženskou část obyvatelstva bylo území hlavního města Prahy charakterizováno významně vyšší úmrtností, která se na daném území u žen mnohem více vázala se vzděláním než s mírou nezaměstnanosti. „Praha představuje region s dlouhodobě vysokým podílem vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva. Pro takovéto sociální prostředí jsou charakteristické liberálnější orientované postoje ke společenským normám a hodnotám. A ty se často pojí i s vyšším výskytem kouření u žen,“ vysvětluje doktor Kázmér. Specifikum představuje v případě žen také Jihočeský kraj, kde pro ně dosahuje riziko obdobných hodnot jako v Ústeckém kraji.

Nejpříznivější situace na jižní Moravě. Problémem je alkohol

Ve velkých městech je, zejména u mužů, zpravidla riziko předčasného úmrtí v souvislosti s kouřením nižší. Významnou výjimku v tomto ovšem představuje Ostrava. „V Moravskoslezském kraji je dlouhodobě vysoký výskyt chronických respiračních onemocnění v souvislosti s průmyslovým charakterem lokality. Vyšší riziko předčasného úmrtí proto nebylo pro tuto lokalitu překvapivé. Překvapilo nás však, jak strmě tento výskyt klesá, pokud se pohybujeme od centra města směrem k předměstím,“ říká doktor Kázmér. Co do předčasného úmrtí v souvislosti s kouřením je situace relativně příznivá v oblasti jižní Moravy. Jiné studie autorů však naznačují zvýšené riziko předčasného úmrtí v souvislosti s alkoholem.

Pro více informací kontaktujte:

Mgr. Jan Červenka

tiskový mluvčí

Oddělení komunikace a PR

Topolová 748

250 67 Klecany

Telefon: : +420 774 851 335

www.nudz.cz

